

Prof. Barbara Świątek-Żelazna
dziedzina: sztuki muzyczne
dysciplina artystyczna - instrumentalistyka

Kraków, 2016.11.02

»

RECENZJA

pracy doktorskiej Pani mgr Małgorzaty Lange-Banaś

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku - Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 13.09.2016 r., zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 03.10.2014r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2014 poz. 138).

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 16.06.2014 roku w sprawie:

- wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka mgr Małgorzaty Lange-Banaś i wyznaczenia promotora

oraz

Uchwał Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 12.09.2016 roku w sprawie

- wyznaczenia recenzentów

Zgodnie z przekazanym mi dokumentem czynności Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Lange-Banaś, w świetle ustawy z dn. 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr.65, poz. 595, ze zmianami, Dz. U.164, poz. 1365 z dn. 17.08.2005r., tekst jednolity art. 6, ust.1.,3) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie artystycznej instrumentalistyka.

Wyniki głosowania Rady Wydziału Instrumentalnego dot. wszczęcia postępowania

Liczba uprawnionych członków Rady Wydziału	20
Obecnych uprawnionych członków Rady	13
Oddano głosów ważnych	13
Za wszczęciem przewodu doktorskiego	13
Głosów przeciwnych	0
Głosów wstrzymujących się	0
Głosów nieważnych	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały było zachowane.

W świetle art.14. ust.2 pkt 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Tekst jednolity, Dz. U. 2014 poz.1852 z późn. zm.) Rada Wydziału podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego mgr Małgorzaty Lange-Banaś.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału pisma sygnowanego datą 13.09.2016 roku dotyczącego decyzji Rady Wydziału Instrumentalnego o powierzeniu mi funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Lange-Banaś, zostały dołączone następujące dokumenty:

- dotychczasowe czynności przewodowe
- dokumentacja, złożona przez doktorantkę wraz z pracą doktorską

Podstawowe dane o Kandydatce

Pani mgr Małgorzata Lange-Banaś urodziła się 2 lutego 1961 roku w Warszawie. Studia muzyczne ukończyła w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Elżbiety Gajewskiej - Gadziny w roku 1984. Po ukończeniu studiów swoje umiejętności instrumentalne doskonaliła u mistrzów m. in.: Peter Lukas Graf, Alain Marion, James Galway, Michael Martin Kofler. Jest laureatką III nagrody Ogólnopolskiego Konkursu Młodych Wykonawców im. K. Lipińskiego we Włoszakowicach oraz Nagrody Specjalnej za najlepsze wykonanie utworu Stefana Kisielewskiego – „Impresja Kapryśna”.

Przebieg pracy zawodowej Kandydatki

1.09.1984 – 31.08.1990 – Liceum Muzyczne im. K. Szymanowskiego w Warszawie –
nauczyciel gry na flecie

7.02.1989 – 01.08.1991 – Warszawska Opera Kameralna – artysta muzyk – flet

1.08.1991 – 31.07.1992 – Dithmarscher Musikschule – nauczyciel gry na flecie

1.10.1995 – obecnie – Zespół Państwowych Szkół Muzycznych nr 3 im. G. Bacewicz
w Warszawie

Jako solistka i kameralistka koncertowała w kraju i za granicą (Dania, Włochy, Hiszpania, Czechy, Niemcy). Współpracowała również z Polską Orkiestrą Kameralną pod dyr. Jerzego Maksymiuka, Yehudi Menuchina a także z Warszawską Orkiestrą Kameralną pod dyr. Mirosława Ławrynowicza.

Jej aktywność zawodowa przejawia się również w formie organizowania życia muzycznego dla młodych instrumentalistów – jest zapraszana do prowadzenia seminariów i warsztatów, pełni funkcję jurora konkursów dla młodych wykonawców, jest pomysłodawcą i organizatorem Spotkań Muzycznych Instrumentów Dętych dla szkół muzycznych I i II stopnia Makroregionu Warszawskiego.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani Małgorzaty Lange-Banaś pod tytułem *"Polifonia łuków, trans w muzyce europejskiej i polifonia czasoprzestrzenna w twórczości Hanny Kulenty jako studium emocji oraz aspekty wykonawcze na przykładzie wybranych utworów fletowych"* składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (płyta CD) oraz jego opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dziełem artystycznym mgr Małgorzaty Lange-Banaś jest prezentacja nagrania czterech utworów Hanny Kulenty:

A fifth circle for alto flute (or flute) and delay (1994)

A sixth circle for trumpet, piano (electronics) (1995) – prawykonanie wersji na flet

Stretto for flute, clarinet, guitar and violoncello (1998)

Run for flute and alto flute with echo delay and piano (2004)

Ideą przewodnią zaproponowanego dzieła artystycznego jest próba syntetycznego opracowania utworów fletowych i zgłębienie zagadnienia cech charakterystycznych sztuki kompozytorskiej Hanny Kulenty – polifonii łuków, transu w muzyce europejskiej oraz polifonii czasoprzestrzennej. Prezentacja utworów fletowych Hanny Kulenty przez doktorantkę jest wyzwaniem imponującym zarówno pod względem technicznego opanowania tekstu muzycznego jak również nadania im ekspresyjnego wyrazu artystycznego.

Oryginalność zaprezentowanego dzieła artystycznego przez Małgorzatę Lange-Banaś polega nie tylko na dobrym opanowaniu techniki instrumentalnej zarówno tradycyjnej jak i awangardowej ale również na osiągnięciu ekspresyjnego przekazania struktur dźwiękowych zawierających ich silny pierwiastek emocjonalny wynikający z ukształtowania frazy. Połączenie nowoczesnych technik kompozytorskich w świadomej narracji muzycznej tworzą energetyczną wartość dzieła, która wpływa na emocje słuchaczy i na ich odczucia w odbiorze muzyki.

Wymaganiom tym sprostała autorka – świadomie przeprowadzając słuchacza przez muzyczny fletowy świat Hanny Kulenty, doznając emocji i stanów rozdrażnienia aż do zupełnego wyciszenia. Uzyskanie ostatecznego efektu było możliwe dzięki opanowaniu techniki instrumentalnej tradycyjnej i awangardowej, dzięki intuicji muzycznej oraz determinacji w utrzymaniu słuchacza w ciągłym napięciu, przekazując ładunek energetyczny struktur polifonii łuków i polifonii czasoprzestrzennej. Wszystko to wymaga dużej energii wykonawczej oraz poznania założeń filozoficznych kompozytorki a także genezę utworów,

aby móc oddać atmosferę i charakter każdego zaproponowanego dzieła. Godzi się zauważyć iż doktorantka zaprosiła do współpracy Piotra Zawadzkiego – klarnet, Grzegorza Mańkowskiego – gitara, Mariannę Sikorską – wiolonczela, którzy współtworzą wizję utworu *Stretto for flute, clarinet, guitar and violoncello* – dzieląc efekt artystycznego wyrazu. Cenną wartością zaproponowanego programu jest aranżacja na flet tworu *A sixth circle for trumpet, piano (electronics)*.

Autorka z całą świadomością podjęła wyzwanie przedstawionego dzieła artystycznego prezentując kolejne utwory gruntownie przemyślane od strony sztuki wykonawczej oraz założeń płynących od kompozytorki. W każdym z zaprezentowanych utworów wnosi artystyczne treści zgodnie z intencją Hanny Kulenty. Katalog przedstawionych na płycie utworów daje obraz artystki dojrzałej emocjonalnie i instrumentalnie.

Opis dzieła artystycznego

Opisowa część dzieła artystycznego ujęta w czterech rozdziałach jest bardzo dobrze opracowana pod względem merytorycznym i redakcyjnym. Autorka szeroko przedstawia zagadnienia wyjaśniające przesłanie muzyki fletowej Hanny Kulenty oraz uzasadnienie technik kompozytorskich, które ilustrują artystyczną wizję utworów. Doktorantka przybliży sylwetkę twórczyni – biografię spisana w formie utworu literackiego na podstawie rozmów z kompozytorką. Przedstawia ją w stylu dość oryginalnym, ale autentycznym, kreślącym osobowość twórczyni – Jej silny indywidualny rys.

Rozdział drugi to kompendium wiedzy dotyczącej twórczości Hanny Kulenty – wykaz wszystkich utworów kompozytorki, ich genezę i rozwój.

Dominantą opisu dzieła to rozdział trzeci – analiza formalna i studium emocji utworów nagranych na płycie CD, struktury emocjonalne, elementy formotwórcze i środki ekspresji.

Autorka kolejno zapoznaje czytelnika ze współczesnymi technikami wykonawczymi i brzmieniowymi, które kompozytorka stosuje w prezentowanych utworach, a które w interesujący sposób ubogacają możliwości brzmieniowe fletu.

Doktorantka zapoznaje czytelnika również z naukowymi rozważaniami na temat wpływu muzyki na ludzkie odczucia. Przytaczane wyniki badań przeprowadzonych przez psychologów i muzykologów potwierdzają tezę o wpływie muzyki na nasze emocje. Formowane wnioski autorki są pogłębione wynikami przeprowadzonych ankiet.

Rozdział ostatni to próba refleksji nad twórczością Hanny Kulenty w odniesieniu do Jej filozofii muzyki.

Nowatorstwo podjętego tematu przejawia się również w fakcie doprecyzowania pewnych pojęć w wyniku wspólnych dyskusji z kompozytorką.

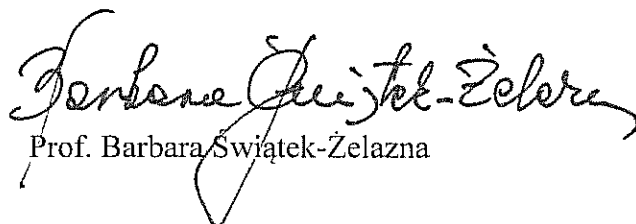
Temat recenzowanej pracy zapewne ułatwi drogę poznawczą twórczości fletowej Hanny Kulenty dla fletistów. Konstrukcja pracy, wartość merytoryczna, dbałość edytorska, bibliografia, przykłady nutowe i przypisy oraz jej część artystyczna w formie płyty CD daje obraz naukowo-artystyczny jako przykład twórczej kompetencji Doktorantki Małgorzaty Lange-Banaś.

Konkluzja

Praca doktorska pani mgr Małgorzaty Lange-Banaś jest oryginalnym rozwiązaniem podjętego zagadnienia naukowego. Autorka zaproponowała temat, który ma znaczenie poznawcze – twórczości fletowej Hanny Kulenty w tym jeden z utworów transkrybowany przez autorkę z partii trąbki na partię fletu. Ważnym aspektem pracy tej jest również propagowanie polskiej twórczości fletowej. Praca została zrealizowana w sposób wnikliwy, badawczy i może stanowić źródło inspiracji do dalszych badań twórczości Hanny Kulenty. Na tym polega znaczący wkład tej pracy w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez doktorantkę, jak i całej dziedziny muzyki.

Niniejszym stwierdzam, że Pani mgr Małgorzata Lange-Banaś wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną i instrumentalną a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorantka rozwiązała założone zagadnienie artystyczno – naukowe i spełniła wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Pracę doktorską Pani mgr Małgorzaty Lange-Banaś przyjmuję.

Prof. Barbara Świątek-Żelazna